

L'ESCOLA AMB EL CENTRE DE DIA PER A MALALTS D'ALZHEIMER *

Iria Hierro Pino

El projecte "L'escola amb el centre de dia per a malalts d'Alzheimer" es desenvolupa entre l'Escola Cor de Maria i el Centre de Dia Sant Martí, a Sant Celoni. Per una banda, l'Escola Cor de Maria és un centre concertat que té una gran tradició realitzant projectes amb les diferents entitats i associacions del poble, especialment amb aquelles entitats que treballen amb la gent gran, com l'Esplai de la Gent Gran o la Residència. Per altra banda, el Centre de Dia Sant Martí és una institució jove a Sant Celoni, la seva funció és atendre aquelles persones que pateixen Alzheimer i que necessiten una atenció especialitzada.¹

Aquest projecte va néixer de la relació recíproca que es va crear entre l'escola i el centre de dia, les treballadores i els professors i professores van començar a intercanviar activitats i tallers, d'aquest intercanvi va sorgir la idea de realitzar un projecte conjunt entre nens i avis. Es pretenia organitzar diferents tallers per treballar la relació entre avis i nens, mitjançant una sèrie d'activitats organitzades. Aquesta idea es va concretar en activitats centrades en les festes populars, festes que celebrarien els nens i els avis conjuntament.

Característiques del projecte

En aquest apartat es pretén fer una síntesi de les activitats i experiències que s'han desenvolupat en aquest projecte. Aquestes activitats es desenvolupen entre avis i nens, coincideixen amb les festes populars i es poden dur a terme tant a l'escola com al centre de dia. A tall de resum us presentem un quadre amb les activitats realitzades.

* Aquest article forma part d'un projecte de recerca més ampli –"Aprenentatge Servei: una proposta d'educació en valors"– que s'ha realitzat al GREM (Grup de Recerca en Educació Moral) de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona sota la direcció de Josep Ma Puig Rovira i Xus Martín García. Ha rebut diversos ajuts ARIE concedits per l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR) de la Generalitat de Catalunya. Iria Hierro Pino és estudiant de Psicopedagogia a la Universitat de Barcelona i participa com a investigadora al GREM.

¹ Voldriem agrair al Centre de Dia Sant Martí i a l'Escola Cor de Maria la seva participació en l'estudi, la col·laboració, l'ajuda i la predisposició que van mostrar durant tot el procés. Un agraïment especial per als responsables del projecte al centre de dia: Assumpció Mora, Gemma Garcia i Jordi Borrás, i els participants del projecte: Roser Clapés, Mònica Gonzales i Silvia Montal. Per altra banda, a tots els professors que han participat en les activitats i a l'equip directiu de l'Escola, en especial a la Roser Mesa, per tota l'ajuda que ens ha proporcionat. Finalment, agrair a tots els avis i àvies que ens hagin permès ser partícips de la seva experiència.

ACTIVITAT	DESENVOLUPAMENT	CURS	ESPAI
Castanyada	Elaboració de panellets entre avis i nens	4t Primària	Centre de dia Sant Martí
Festes de Nadal	Realització d'una manualitat entre nens i avis	Educació Infantil	Escola Cor de Maria
	Cantades de Nadales per part dels nens als avis	1r ESO	Centre de dia Sant Martí Centre Sant Armenter
Carnestoltes	Rua de carnestoltes	Educació Infantil	Centre de dia Sant Martí i Residència
Diada de Sant Jordi	Elaboració d'una rosa de paper entre avis i nens	2n Primària	Centre de dia Sant Martí
	Elaboració d'un punt de llibre entre avis i nens	1r Primària	Escola Cor de Maria
Festa dels avis	Festa de fi de curs on se celebra la realització del projecte, amb la col·laboració de diferents entitats de la gent gran de Sant Celoni. Realització de tallers i actuacions	Tota l'escola	Escola Cor de Maria

Castanyada

La castanyada és la primera activitat del projecte que es realitza entre l'escola i el centre de dia. Els nens que participen en l'activitat són els de 4t de primària. Aquesta activitat consta de diferents parts, la primera consisteix en la preparació de la visita al centre de dia i realització d'una targeta de regal per als avis; la segona es dedica a l'elaboració dels panellets entre els avis i els nens al centre de dia; i finalment la tercera part se centra en la reflexió per part de nens i nenes de l'activitat realitzada.

En primer lloc, la sessió de preparació de la visita i realització de la targeta es va desenvolupar uns dies abans de l'activitat durant l'assignatura PEI (Programa d'Estimulació de la Intel·ligència).² Aquesta sessió es va centrar en una preparació de la visita i a fer una reflexió sobre els avis que acudeixen al centre de dia. La reflexió va ser dirigida per la professora a través de preguntes que els nens havien de respondre, es va parlar sobre l'Alzheimer i el que aquesta malaltia comporta –la pèrdua de memòria–, així com també de l'actitud que cal tenir en relació amb els avis i àvies. Degut a la pèrdua de memòria s'ha de tenir paciència en el tracte amb els avis, cal pensar per exemple que poden oblidar-se del nom del nen i aquest l'ha de repetir diverses vegades, així com altres manifestacions de la malaltia. Durant aquesta reflexió sorgeixen temes interessants: per una banda la visió que tenen els nens de les activitats, les veuen com activitats per compartir amb els avis, per realitzar un treball conjunt i per relacionar-se amb ells. Per altra banda, els nens tenen clar que els avis necessiten que algú tinguin cura d'ells i que fer-ho és responsabilitat de tots, també d'ells. Quant a la realització de la targeta, bàsicament consistia en un poema i un dibuix fet pels nens, la targeta s'entregava als avis el dia de l'elaboració dels panellets.

² Responsable del projecte a l'Escola Cor de Maria: Roser Mesa. Professorat participant en aquesta activitat: Conxi Bosch.

En segon lloc, la sessió d'elaboració dels panellets es va desenvolupar el dia de la castanyada. Els nens van acudir al centre de dia per fer panellets, l'escola és molt a prop i això facilita el desplaçament. El primer va ser formar els equips de treball, les treballadores del centre assignaven a cada avi dos nens i els distribuïen a les diferents taules preparades ja amb els ingredients. Aquí es produeix la primera trobada entre avis i nens, el primer contacte, inicialment hi ha molta vergonya tant per part dels nens com dels avis, no saben què dir-se, però aquesta vergonya inicial dura poc temps i de seguida comencen a parlar, a fer-se les primeres preguntes: "Com et dius? Quants anys tens?..."

A continuació avis i nens fan els panellets conjuntament, fan les boletes amb la massa, posen la clara d'ou a punt de neu, posen pinyons, coco i altres ingredients. Tot això treballant avis i nens conjuntament, mentre fan la feina s'expliquen coses de la seva vida (quants fills tenen, a quin curs escolar estan...). També es produeix un aprenentatge mutu entre avis i nens, quan un nen no sap fer una cosa, l'avi l'hi ensenya i l'ajuda; quan un avi no sap fer alguna cosa, els nens l'hi ensenyen i l'ajuden. A més, es van reforçant positivament, els avis comenten als nens que ho estan fent bé (que bé que els surten les boletes, com és que en saben tant...) i, de la mateixa manera, els nens també reforcen els avis. Quan acaben de fer els panellets tots els nens i els avis s'han de rentar les mans, han de recollir el material i netejar la sala, tota aquesta feina la fan tant avis com nens. Durant aquests moments es poden veure escenes d'ajuda dels nens cap als avis i de la responsabilitat que sent cada nen vers els seus avis. Per exemple, els ajuden a fer moviments que als avis els costen, com fer boletes, els ajuden a aixecar-se de les cadires, els donen la mà i els acompanyen fins al lavabo a rentar-se les mans, els acosten la cadira quan seuen, etc. Finalment, la sessió s'acaba amb l'entrega de les targetes que els nens han fet per als avis, cada nen entrega la seva targeta al seu avi, els avis s'emocionen molt i agraeixen el regal amb petons i abraçades. Abans de marxar, els nens canten una cançó de la castanyada i finalment s'acomiaten.

En tercer lloc, a la tornada de la sessió d'elaboració dels panellets es produeix la reflexió a l'aula sobre l'activitat realitzada. La reflexió va estar dirigida per la professora, que mitjançant preguntes va fer reflexionar els nens sobre l'activitat amb els avis. Preguntes com: "Us ha agradat l'experiència? Tornaríeu a repetir-la? Què creieu que li ha agradat més al vostre avi o àvia?" La professora completava i desenvolupava les respostes o explicacions dels nens, i el més important, conceptualitzava els sentiments, sensacions i emocions que els nens expressaven, per exemple satisfacció per ajuda a un altre, treball en equip, etc. Tots els nens van participar moltíssim en la reflexió, ja que volien expressar allò que havien sentit, allò que havien fet i allò que havien compartit amb el seu avi.

Festes de Nadal

Durant el Nadal es van realitzar diverses activitats del projecte "L'escola amb el centre de dia per a malalts d'Alzheimer". Per una banda, els nens i nenes d'educació infantil van realitzar una manualitat amb els avis a l'escola i, per altra banda, els nois i noies de primer d'ESO van fer dues cantades de nadalles, una al Centre de dia Sant Martí i una altra al Centre per a malalts neurològics Sant Armenter.

Pel que fa a la primera activitat de Nadal, la realització d'una manualitat nadalenca, amb la participació dels alumnes d'Educació Infantil, es va desenvolupar a l'escola i va estar organitzada per les professores amb la col·laboració de les treballadores del centre de dia. Les classes estaven preparades prèviament, cada taula de 4 o 5 nens tenia una cadira lliure per al seu avi, quan aquests van arribar es van col·locar a les diferents taules. A l'escola hi ha un ambient festiu i molts professors i altres nens de l'escola acudeixen a saludar els avis que han vingut de visita.

En primer lloc, es realitza la manualitat nadalenca, en aquest cas una espelma. Les professores reparteixen una espelma a cada taula i un paper de seda per embolicar-les, els avis i els nens conjuntament han de decorar l'espelma i el paper amb gomets. Durant aquest moment avis i nens s'ajuden mútuament a enganxar els gomets i comencen les primeres converses: "¿Com et dius?, ¿Quants anys tens?..." Els nens i els avis parlen sobre com decorar l'espelma, ho fan conjuntament, treballant en equip. Quan els grups de

treball han acabat de guarnir l'espelma, les professores les van embolicant i les guarden, perquè més tard cada avi s'emporti la seva espelma.

En segon lloc, els nens realitzen un dibuix nadalenc, cada taula farà un àlbum amb els seus dibuixos com a regal per a l'avi (les professores han fet prèviament unes portades per als àlbums). Els nens demanen consell als avis sobre com pintar els seus dibuixos, i els avis van felicitant els nens pels dibuixos que estan fent. Tots els nens posen el nom dels avis o representen els avis en els seus dibuixos, alguns nens fins i tot demanen "autògrafs" de l'avi per als seus dibuixos. Mentre els nens acaben els dibuixos, les professores reparteixen als avis uns mandales perquè puguin pintar, al principi són els avis els que pinten, però finalment acaben pintant conjuntament els mandales tots els nens de la taula i els avis. Es produeixen escenes de treball cooperatiu, de col·laboració i d'ajuda mútua, i el més important, s'estableix una relació de reciprocitat entre avis i nens. Les professores recullen els dibuixos dels nens, per taules, i els grapen juntament amb la portada.

Finalment, per acabar l'activitat els nens canten una nadala i s'acomiaden dels avis. Es fan petons i abraçades amb l'avi que han estat treballant, i mentre els avis surten de les classes van tirant-se petons mútuament. S'acomiaden fins l'any vinent.³

Pel que fa a la segona activitat de Nadal, la cantada dels nois i noies de primer d'ESO per als avis del Centre de dia Sant Martí i del Centre per a malalts neurològics Sant Armenter, consta de diferents moments: primer, la preparació de les cançons i el repertori per part de la professora de música⁴ i els nois i noies; segon, la sessió de preparació, on es va fer una petita reflexió sobre la situació dels avis, i tercer, les cantades pròpiament dites en els dos centres.

Un temps abans de Nadal, els nois i noies i la professora de música van dedicar diverses hores lectives d'aquesta assignatura a preparar el repertori de cançons de l'actuació. Aquesta preparació va ser de caire musical, és a dir, escollir el repertori, aprendre les cançons i assajar-les. Arribat el Nadal es va dedicar una sessió a la preparació de l'actuació i a fer una reflexió sobre els avis, a través de preguntes de la professora i respostes dels alumnes, que va girar entorn a les malalties dels avis, les conseqüències que tenien aquestes malalties, i com tractar els avis.

A mitjan desembre es van dur a terme les dues cantades, en primer lloc al Centre per a malalts neurològics Sant Armenter i després al Centre de Dia Sant Martí, als dos centres l'activitat va consistir en el mateix. Els nois van arribar als diferents centres i es van col·locar per fer l'actuació (les noies i nois ja coneixien la seva posició), els avis ja els estaven esperant. La professora va realitzar una petita presentació dels nens i de l'escola, també va animar els avis a cantar aquelles cançons que se sabien. A continuació, els nois i noies van fer la cantada de nades, d'unes vuit cançons i que aproximadament va durar uns vint minuts.

Els avis des de l'arribada dels nens i durant tota l'actuació es van mostrar molt emocionats i participaven molt en el recital, aplaudien i animaven els nens després de cada cançó. Per la seva banda, els nens estaven també emocionats i bastant nerviosos, però després de veure com reaccionaven els avis es van tranquil·litzar, van rebre orgullosos els aplaudiments i les alabances. Al final de l'actuació, els nens i els avis es van acomiadar amb petons, els avis van felicitar els nens per la seva actuació i van agrair que anessin al centre, i els nens es van mostrar molt contents per les felicitacions dels avis.

Carnestoltes

La següent activitat del projecte va ser el Carnestoltes, que es basa en la visita dels nens i nenes d'Educació Infantil al Centre de Dia i la Residència. Aquesta activitat s'emmarca

³ Professorat d'Educació Infantil: Cristina Mainou, Marta Sibina, Montse Gómez, Glòria Moreno.

⁴ Professora de música: Gemma Canadell.

dintre de la Rua de Carnestoltes que fan els nens d'educació infantil pel poble de Sant Celoni, sortint de l'escola passen pel centre de dia i la residència, després fan la rua per diferents carrers fins a arribar a la plaça de la Vila, i d'aquí tornen a l'escola. La rua es fa amb les disfresses fetes pels nens a l'escola i els familiars dels nens els poden acompanyar durant la rua. També acompanyen els nens la colla de geganters de l'escola, amb la Laia, la geganta del centre.

L'activitat s'inicia a l'escola, on les professores disfressen els nens i els preparen per fer la sortida. Quan tots els nens ja estan disfressats, comença la rua. A la sortida de l'escola, els familiars els estan esperant i els acompanyaran durant tota la rua. La primera parada és el centre de dia i la residència, els familiars dels nens es queden a fora del recinte i només entren els nens i les professores. En primer lloc, els nens en files i per classes entren al centre de dia, els avis es posen molt contents i aplaudeixen els nens, aquests fan una volta per la sala per ensenyar la disfressa i per finalitzar la visita canten una cançó de Carnestoltes. Tots els avis s'apropen als nens, els fan carantoines i aplaudeixen quan la cançó s'acaba. Els nens i els avis s'acomiaden tirant-se petons i dient-se adéu efusivament. Molts avis s'emocionen per l'entrada dels nens, s'ha de tenir en compte que són nens molt petits, fins i tot a alguns avis se'ls escapa alguna llàgrima quan veuen els nens.

En segon lloc, els nens fan una "minirua" per la residència, s'ha de dir, però, que la salut dels avis de la residència és més delicada. Els nens entren a la sala i saluden els avis. Fan una volta per la sala, saludant els avis i tirant petons, quan acaben la volta a la sala canten una cançó de Carnestoltes i s'acomiaden fins l'any vinent dient adéu amb les mans i tirant petons. La Rua de Carnestoltes segueix per tot el poble, amb els nens, els familiars, la música i els gegants, fins a arribar a l'escola, on els nens recullen les seves coses i marxen molt contents a casa.

Diada de Sant Jordi

La Diada de Sant Jordi és la següent data marcada al calendari del projecte "L'escola amb el Centre de dia per a malalts d'Alzheimer". Aquesta activitat es va fer en dos dies diferents: el dia 23 d'abril, els avis i els nens de segon de primària van realitzar una rosa de paper al centre de dia, i el dia 24 d'abril, els avis i els nens de primer de primària van realitzar uns punts de llibre a l'escola.

En primer lloc, l'activitat del dia 23 d'abril es va desenvolupar al centre de dia i, per tant, estava organitzada pels responsables i els treballadors d'aquesta institució. Abans que els nens arribessin al centre, es va organitzar l'espai: es van col·locar les taules i les cadires, a cada taula treballaria un avi amb tres o quatre nens. Quan els nens van arribar al centre de dia, les treballadores els van col·locar amb els avis, en aquests moments inicials tant avis com nens tenien vergonya, però a poc a poc va anar passant. Quan ja estaven tots col·locats, es va repartir el material, cada taula faria una rosa de paper. Les treballadores del centre indicaven els passos a seguir i els nens anaven treballant amb els avis: dibuixar la rosa, enganxar-la, retallar-la, etc. Durant aquesta estona, a més del treball conjunt entre avis i nens es van poder veure moments de complicitat. Tant els nens com els avis es van mostrar molt receptius i van participar activament en tota l'activitat, els avis ajudaven els nens i a l'inrevés, tots plegats van viure moments divertits i de moltes rialles.

En segon lloc, l'activitat del dia 24 d'abril es va desenvolupar a l'escola amb els nens de primer de primària. Es va distribuir i organitzar la classe de manera que cada avi treballés amb un parell de nens. En aquesta activitat havien de realitzar un punt de llibre per a cadascun dels participants, és a dir, tres en total. Quan van arribar els avis a la classe, es van anar col·locant a les taules i es va repartir el material. Tot seguit, la professora va anar indicant els passos a seguir. Com en l'activitat del dia anterior, durant tota la creació del punt de llibre es van veure moments de complicitat, de treball en equip, d'ajuda mútua, van ser moments per compartir l'experiència i per passar-s'ho bé.

La Festa del Avis

L'última activitat del projecte va ser la Festa dels Avis, una festa de fi de curs on se celebra la realització del projecte amb els avis. L'escola convida els avis del centre de dia, els avis dels nens i nenes i altres institucions d'avis del poble: els avis de les Activitats esportives municipals, de l'Esplai de Sant Celoni –que actuen amb la coral i el ball country– i els avis del Centre St. Ermenter. L'activitat es desenvolupa al pati de l'escola i hi participen tots els alumnes, professors i naturalment els avis i àvies.

La preparació d'aquesta festa es fa amb molt temps d'antelació, es contacta amb les institucions (Centre de Dia, Centre St. Ermenter, Activitats Esportives i Esplai de St. Celoni) i se'ls convida a participar a la festa, quan accepten es concreta el dia i les actuacions que realitzaran. A continuació, s'escull la cançó de la festa, una cançó que tots els participants hauran de cantar i ballar el dia de la festa, en aquest cas va ser *Llença't* de Lax'n'Busto. Després es convida a la festa els avis i àvies (familiars) dels nens. Quan falta poc temps per a la festa (més o menys un mes) els tutors de les diferents classes fan un llistat amb aquells nens que, per diferents motius, no poden portar a la festa els seus avis i se'ls assigna un avi del centre de dia, així també tenen "el seu avi" durant la festa. A l'escola, algunes classes també preparen actuacions. Finalment, es prepararà una xocolatada per esmorzar i després cada classe organitzarà tallers i manualitats per fer amb els avis, com per exemple fer bossetes de flors perfumades, taller de fang, o de decoració de llapis.

La festa es desenvolupa seguint diferents moments que resumim a continuació. En primer lloc, la preparació de la festa: es col·loquen les cadires perquè els avis puguin seure i veure les actuacions; es preparen les carpes i les taules per fer els tallers; cada grup organitza el seu taller; es prepara l'equip de música; es deixa a punt la xocolata; s'organitzen les taules, els gots i molts altres detalls. I, finalment, es col·loca el mural que l'escola ha preparat, amb les fotos del projecte dels avis, perquè els nens puguin explicar als avis el que han fet i perquè els avis es puguin veure, també.

En segon lloc, s'obren les portes de l'escola i entren els avis, tant els familiars com els avis convidats, en total són uns 250 avis participants. Els avis es col·loquen a les cadires i els alumnes seuen a terra davant dels avis. I comencen les actuacions:

- Els avis de les activitats esportives fan un ball amb la cançó de *Llença't*. Tota l'escola els acompanya cantant la cançó.
- Els nens de segon de primària ballen una dansa tradicional i després els nens de P-5 fan la seva actuació, també una dansa.
- Els avis de la coral de l'Esplai de St. Celoni canten tres cançons. L'última d'aquestes *Llença't*, que tothom canta i acompanya picant de mans.
- Finalment, aquesta primera part s'acaba amb tots els participants de la festa: nens, avis i professors, cantant i ballant *Llença't*. Els nens d'educació infantil han preparat un ball amb aquesta cançó i l'ensenyen als seus avis. Al final tots aplaudeixen i s'anuncia que ja pot començar la xocolatada.

En tercer lloc, tots els participants estan convidats a la xocolatada, es reparteix xocolata calenta i melindros, croissants i magdalenes. Els avis i els nens esmorzen junts i parlen sobre les actuacions, la festa, l'escola, i tot el que els sembla. A continuació, en quart lloc, es realitzen els tallers. Cada curs es dirigeix a la seva taula amb els seus avis i comencen el taller. Els avis i els nens s'impliquen en els tallers emocionats d'estar junts, tant avis com nens s'ajuden en les diferents manualitats i comparteixen records de l'escola i del projecte amb els avis. Moltes vegades els nens presenten els avis paterns o materns als avis del centre de dia, amb molta emoció per tenir els "seus dos avis" junts.

Finalment, en cinquè i últim lloc, els avis de l'Esplai de St. Celoni fan la seva actuació de Country, ballant la cançó *No rompas más*. Després de l'actuació tornen a posar la cançó i tothom –avis, nens, professors, personal de manteniment, menjador...– balla la cançó. Al final de l'actuació hi ha aplaudiments i després per demanda popular es balla la cançó *Llença't*, que s'ha escollit com a representació del projecte. A continuació, comença

l'acomiadament. Els nens i els avis del centre de dia i de les altres institucions s'acomiaden emocionats, després s'acomiaden dels avis familiars i, per acabar, els professors, els representants i els treballadors de les institucions es feliciten pel projecte i s'acomiaden fins l'any vinent.

Aquesta festa és la culminació del projecte, la celebració final de tota la feina feta, però sobretot és una festa on els avis són els protagonistes i on es pot veure que, encara que siguin persones grans, són capaces de fer moltes coses, que els queda molt per viure, molt per ensenyar i també molt per aprendre. És una festa plena d'emocions i sentiments per a tots els participants del projecte, on veuen reconeguda tota la feina que han fet, on reviu experiències i moments que han viscut durant el projecte realitzat durant l'any.⁵

Anàlisi de l'experiència

El projecte "L'escola amb el centre de dia per a malalts d'Alzheimer" respon als trets bàsics de l'aprenentatge servei (APS). Aquesta proposta educativa combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte. Els participants del projecte aprenen tot treballant sobre unes necessitats reals del seu entorn, amb l'objectiu de millorar-lo. Per tant, l'APS és una activitat d'ensenyament-aprenentatge integrada pel servei a la comunitat i l'adquisició de coneixements, habilitats i valors.

Considerem que el projecte "L'escola amb el centre de dia per a malalts d'Alzheimer" s'emmarca dintre de la metodologia d'APS ja que es basa en l'adquisició de coneixements, habilitats i valors mentre s'ofereix un servei a la comunitat, en concret a la gent gran del Centre de Dia, amb l'objectiu de millorar l'entorn vital d'aquestes persones. Tot seguit analitzarem amb més detall tots aquells elements que fan que aquest projecte sigui considerat d'aprenentatge servei.

Els projectes d'APS tenen com a eix central l'aprenentatge i el servei. Per una banda, dins del projecte "L'escola amb el centre de dia per a malalts d'Alzheimer" els nois i noies adquireixen coneixements, per exemple: fer panells, punts de llibre, cantar i altres. Es treballen valors com el respecte a la gent gran, la cooperació, la solidaritat i l'ajuda mútua. I es desenvolupen habilitats o competències, com poden ser les habilitats socials i de relació. L'altra part dels projectes d'APS, el servei, està present perquè es tracta de projectes educatius que tenen una utilitat social, és a dir que neixen d'una necessitat de l'entorn més proper, de la comunitat, i que tenen com a últim objectiu millorar aquest entorn. El projecte "L'escola amb el centre de dia per a malalts d'Alzheimer" neix de necessitats dels avis i àvies del centre de dia: necessiten companyia, necessiten sentir-se útils i sentir-se importants, sentir que allò que saben resulta rellevant per a algú; a més, necessiten treballar la memòria i la psicomotricitat. A través d'aquest projecte, els avis han cobert part d'aquestes necessitats, han sentit que allò que saben és rellevant per a algú i això els fa sentir útils, a més han pogut treballar la memòria i la psicomotricitat de manera diferent, per exemple fent panells, punts de llibre i altres manualitats. Tot plegat acompanyats per nois i noies que els valoren i estimen. Per la seva banda, els nens han après a valorar la figura dels avis, tot el que ens poden ensenyar, i han adquirit valors com la solidaritat, el respecte, la cooperació i l'ajuda mútua.

El mètode pedagògic de l'aprenentatge servei es basa en la participació activa i en el treball en equip. Els protagonistes dels projectes, tant els que fan el servei com els que el reben esdevenen participants actius del projecte. A més, hi ha un altre element essencial en les activitats realitzades en aquest projecte: el treball en equip, la cooperació entre els participants. En aquest tipus de projectes s'utilitza la metodologia del treball en equip, les activitats es realitzen en petits grups d'avis i nens o en gran grup. Això requereix que les persones implicades treballin conjuntament i cooperin els uns amb els altres, és a dir que es creï un marc de col·laboració i ajuda mútua, de reciprocitat. En aquest

⁵ Voldríem agrair a totes les associacions de persones grans que van intervenir a la festa que ens deixessin participar i formar part de la seva festa: Activitats esportives municipals, l'Esplai de Sant Celoni, els avis del Centre St. Ermenter i del Centre de Dia Sant Martí. També a totes les famílies dels alumnes de l'escola, en especial als seus avis i àvies.

punt cal mencionar la importància de les persones que organitzen els projectes, és a dir dels professors implicats i de les treballadores del centre de dia, que a més de crear i organitzar el projecte, durant les sessions es dediquen a guiar les activitats i també a guiar els nens i avis. La seva feina és essencial i sense el seu treball un projecte d'aquestes característiques no seria possible.

Un altre element que conforma els projectes que es basen en l'aprenentatge servei és la reflexió. Aquesta permet a les persones implicades pensar sobre el projecte, sobre la tasca que estan realitzant, sobre el servei proporcionat, sobre les necessitats que té el seu entorn, etc. La reflexió és essencial, ja que permet conceptualitzar els sentiments, les emocions i els aspectes rellevants que les persones han experimentat durant el projecte. A més, la reflexió pot esdevenir un eina, s'analitzen els aspectes que han funcionat del projecte i aquells que necessiten una certa millora. Al projecte que s'ha explicat anteriorment, trobem diferents espais per a la reflexió que s'han aprofitat abastament.

Finalment, per dur a terme un projecte d'aprenentatge servei cal que les institucions implicades i els diferents responsables treballin en xarxa amb la finalitat de coordinar, d'organitzar el projecte i de portar-lo a terme. El treball en xarxa en el projecte "L'escola amb el centre de dia per a malalts d'Alzheimer" es va realitzar des de l'inici del projecte, fa uns quants anys, quan conjuntament els responsables del centre de dia i de l'escola es van decidir a crear unes activitats per treballar la relació entre avis i nens. Posteriorment, durant la realització del projecte any rere any, concretant les dates de les activitats, el que es realitzarà en aquestes activitats, els materials necessaris, els desplaçaments, etc. El treball en xarxa en aquest projecte és molt fluid, ja que l'escola i el centre de dia estan molt a prop, geogràficament parlant, i el contacte és pràcticament diari. El treball en xarxa és un aspecte essencial en el desenvolupament de qualsevol projecte d'aprenentatge servei, sense aquesta comunicació periòdica i aquest treball conjunt de les institucions implicades, un projecte d'aquestes característiques no es podria dur a terme.

En definitiva, el projecte "L'escola amb el centre de dia per a malalts d'Alzheimer" és una bona proposta d'educació en valors, ja que els nois i noies que hi participen prenen consciència de les necessitats que presenta el seu entorn, en concret de les necessitats que presenten els avis que viuen i conviuen a prop seu, i el més important, permet que aquests nois i noies actuïn sobre aquest entorn amb l'objectiu de millorar-lo, per tant quan el projecte finalitza senten que han fet una bona acció, que han ajudat persones que ho necessiten, senten orgull pel que han fet. Per altra banda, creiem que aquest projecte és un bon model de projecte d'aprenentatge servei, ja que el conformen tots aquells elements necessaris per a les experiències d'APS.